

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap

korán reggel.

Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1903.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Negyszög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyílttér soronként 40 fillér.

Csütörtök, December 31.

Egy terv.

Kolozsvár, dec. 30.

(:) Minden jel azt mutatja, hogy Tisza István nem fogja utánozni közvetlen elődei kormányzói politikáját s így hű fog maradni azon nyilatkozatához, amelyet ez irányban a szabadelvűpárt előtt történt bemutatkozásakor tett.

Nem, Tisza István egészen eredeti és nálunk majdnem egészen szokatlan politikát követ, amely politika sarkalatos tétele: mindent másképp csinálni, mint ahogy beszélt. Ő jött az erőszakkal, a golyóval és akasztófaival való hangos fenyegetéssel és csöndes ember lett belőle, akinek végig kell szenvedni azt a türelmes ellenállást, amely Széll Kálmán az udvarnál megbukatta. Ő keményen leszólt, Körber ur közjogi sületlenségeit és ügyesen védte az ország jogait a kofabáboruskodásban, hogy de facto mindent úgy hagyjon folyni a hadseregnek, mint ahogy azt Körber ur akarja és Bécsben föladják azon jogainkat, amelyekért Budapesten lelkesegett. Ő a liberalizmus zászlaját lobogtatta meg és a felekezeti iskolákkal a reakciónak ad fegyvereket. A nemzetállamról beszélt programjában és a nemzetiségeket egyetértő üléseben forrasztja össze megával. A közélet tisztaságának szükségét hirdette és a vármegyék főispáni székeiből elűzte a hazafias érzelmű főispánokat és beleültette azokba a saját kreaturáit.

A Tisza István eddigi politikája olyba tünik föl, mint valami harc minden ellen, amit elődei szentesített és a jónak rombolóitese mindannak a rossziasosnak, amit a józan közvélemény üldözött és utált, amit elődei elmulasztottak. Eddigi kormányzati tényezéi és tervei Tiszát a maga diságában, elkapatott göggyében, szakos beveselkedésében és tapintatlan szenvedélyességében mutatják be: inficiálva tehát olyan tulajdonságokkal, amelyek minden kormányelnököt megbuktathatnának; de leghamarabb azt, akinek egész hatalma, egész létjogosultsága, egész létezése attól függ, hogy milyen bizalommal viseltetik iránta

az ellenzék és az ország. A beszélő Tisza még csak elszenvendhető; de a cselekvő Tisza maga huzza maga felé a bukás fatumát.

De talán semmi se lehet rá nézve olyan veszedelmes, mint az, ha a népképviselő tisztaságát akarja megtámadni, mint az, ha a némileg megisztult képviselőházat újra bele akarja lökni a korrupció és az erőszakosságok fertőjébe, ahova Tisza Kálmán olyan alaposan belökte. Pedig Tisza István lejjebb terve ez, legujabb cselekedete, hogy lapjával heves és igazságosan támadást intéztet parlamentaris életünk tisztaságának egyetlen, ha nem is teljesen elégséges megőrzője, a kuriai bíraskodásról szóló 1899. XV. törvény cikk ellen.

Ennek a törvénynek köszönhetjük, hogy a Széll Kálmán alatt megeseett képviselőválasztások sokkal tisztábbak, sokkal becsületesebbek voltak, mint a Bánffy és Tisza Kálmán-féle szörnyválasztások. Ez a törvény volt képes féken tartani a közigazgatás erőszakosságát. Ez a törvény tette veszedelmessé és félővé a pénzzel, etetéssel és itatással való vesztegetést. Természetes tehát, hogy Tisza Istvánnak ez a törvény utjában áll s ha utjában áll, természetes, hogy ő azt minden skrupulus nélkül kész odébb rugni.

Lapjának vezetőcikke olyan bizonyítékul szolgál ennek, amit érdekes lesz közelebbről megfigyelni és amit érdemes lesz az országnak már most megismernie. Szögezzük le ezeket az állításokat és azokat a terveket, amelyek ebben a cikkben foglaltatnak, mert a Tisza István érdekében, az ő szándékainak és terveinek visszatükröztetésével hálkodhatik az.

Ime:

„Kimondhatatlan zavarokat és még ennél is nagyobb bizonytalanságokat hozott parlamentaris életünkbe a kuriai bíraskodásról szóló 1899. XV. t. c.

Ennek a törvénynek tulajdonképpen csak egyetlen jó tulajdonsága van; az hogy ereje 1907 június végéig magától megszűnik. De ez sem valami tulságos jó tulajdonság. Két általános választási campagne alatt, a mennyire száma van, számos nehezen gyógyuló sebbei borítja el az alkotmányt. Azonfelül a kir. Kuria tekintélyét is lerángatta már a sárga földig. És a mi legrosszabb, jobb szándéka

Tagadhatatlan, ő most is szeretne még a szép asszonyt; de ha rágondolt a nyomorék gyermekre, oly ádáz düh, mondhatni gyűlölet szállotta meg lelkét, hogy képes lett volna összeszorított hatalmas öklével durván letütni azt az asszonyt. De ez az indulat csak pár pillanattig tartott; egyszerre maga elé képzelte az ép lábú kis Palikát, a mint az mosolyogva szalad eléje s átköli az édes apa nyakát.

Langyos sugar áradt szét lelkében e gondolatra; előbbi vad érzése letűnt nyomtalanul, mint csöndes éjszakán a hulló csillagok.

Nóvember vége felé járt már az idő. Künn szelid őszi verőfény öntötte el a tájat; még nem kezdődtek el az erdőbontó, sivatós szelek, csak itt-ott csillogtak az árnyékos helyeken az első dér ezüstös pelyhei.

Kínézett a rohanó kocsi ablakán, észre sem vette a szaladó időt. A vidék már ismerős volt, s látta, hogy nemsokára haza érkezik.

Éppen akkor ért a vonat az állomásra, mikor az őszi nap hirtelen aláhanyatlott a hegyek mögött egy vértengerbe.

Az állomáson Boros uram, az öreg gazdatiszt várta.

— Nos, mi újság? — kérdezte a szótlanul álló Borostól.

— Nincs semmi különös nagyságos uram! minden rendjében van, csak a kis Pista urfi gyöngéledik; a torka fáj sze-

ellenére, plutokratikus elemekkel tölti meg előbb-utóbb a képviselőházat.

Hát ez a Tisza István szándékainak lólábára, takaré lepel csak, mert — amint mondtuk és amint tudjuk — a Széll-féle választások összehasonlíthatatlan tisztességesebbek voltak, mint akár a Bánffy, akár a Szapáry, akár a Tisza Kálmán féle választások. És hogy ebben oroszlánrésze van a kuriai bíraskodásról szóló törvénynek, azt nem tagadhatja el senki, csak az, aki nek egy érdeke, hogy a régi gyakorlati választási rendszer újra lábra kaphasson.

— A cikknek konkluziója ez:

„Ez is mutatja a sok más között, hogy az a jó szándék 1899. XV. t. c. nyíre szerencsétlen alkotás.

Tehát el kell törölni vagy meg kell változtatni. Ezt mondja a legegyszerűbb logika. Mindazáltal itt nem a logikáról van szó. A törvény az obstrukciós ellenzék által kikényszerített paktum egyik keserves gyümölcse. Tehát szentség. Ennélfogva ahhoz senki sem mer hozzányulni, a míg magától le nem hullik.

Pedig mégis hozzá kellene ahhoz nyulni. Meg kellene menteni tőle az alkotmányt. Csökönyös és dőre ember az, aki ahhoz is ragaszkodik, a mi neki ártalmas. Ha egy egész ország teszi, nemkülönben az. És meg fogja fizetni döresége árát keservesen.

Alig van valami, ami jobban, dokumentálhatná a Tisza István által manguválandó kormányzati politikának korrupszióját, a régi rossz felé való törekvést, az apja szerencsétlen emlékeztetői kormányzatának követésére való hajlandóságot, mint ez a nyilvánvalóan a Tisza István érdeke és szelleme által sugalmazott cikk. Rámutatunk erre, de hisszük, hogy a közvélemény már jó előre le fogja törni ennek a rossz szándékának döfködő szavait. Ma még megteheti ezt, mert a kuriai bíraskodás igenis szentség: szentsége a paktumnak, szentsége a parlamentarizmus tisztaságának, a melyben kapzsi kezek gonosz indulatoktól vezettetve szentségtörés nélkül és büntetlenül nem nyúlhatnak.

— A háromszék-vármegyei főispánság Csak nem egy fél éve már, hogy Pota József meghalt. Ezen idő óta már a második miniszterelnök áll a kormány élén, de még egyiknek sem jutott eszébe, hogy betöltsé a háromszéki főispáni széket. Nem azért mondjuk el mind-

génykének; azt mondják, be kellene oltani, vagy tán már be is oltotta a doktor.

— Hajts! — kiáltott Kálozdy a kocsiára, — gyorsan, ha belepusztulnak is lovain! Istenem, Istenem! hát már ezt is el kell vesztetnem!

Kétségbeesetten vetette magát a kocsiába. Tudta ő jól, hogy mit jelent az, mikor a gyermekeket be kell oltani! Az a szörnyű járvány, az a lesekedő, gonosz ellenség, a gyermekek halálos ellensége, a diftériusz ragadta karjaiba második fiát, az elkényeztetett Pistikát. Mikor a faluba érkezett, már húzták a toronyban a kis lélekharangot. Az öreg Boros alig tudta fölvezetni a kastélyba, a támolygó Kálozdyt.

Ott feküdt a drága gyermek a hófehér vánkások közt élettelenül; arcán a halál keze simított végig. A kis Glomkatonák, az ő kedves huszárai szétszórva heverték mellette a takarón, mintha egy kegyetlen háború dulta volna föl az egész ezredet. Az ágy mellett leroskadva térdelt a szép asszony s mikor férje belépett, egy sikoltással önkívületben esett végig a puha szőnyegen. Az öreg dada fénytelen, száraz szemekkel állott az ágy mellett; egyetlen hang nem jött ajkaira, csak lassan odavánszorgott a félőrült Kálozdyhoz, átkölte annak reszkető lábait s fonnyadt arcához szorította. Csak nagy későre tudott pár szót rebegni:

— A Palika meg van mentve! Ó, a Palika meg van mentve!

Igen! A Mindenható bölcsessége eltá-

ezt, hogy talán ezáltal az új háromszéki főispán mielőbbi kinevezésére sarkalljuk gróf Tisza Istvánt. Mert sem a vármegye, sem az ország, sem Európa, sőt még az embariság sem szenvedett eddig semmi néven nevezhető hátrányt azért, mert nincsen Háromszék-vármegyeének főispánja. Csak azért szólalunk fel ezuttal, hogy még most, jó előre tolmácsolhassuk a vármegyei közvélemény álláspontját, az új főispán személyét illetőleg. Jelenleg két aspiráns van a főispánságra, kik minden követ megmozgatnak és minden elkövetnek, hogy Pota örökét megkaphassák. Székely György orsz. képv. a néhai főispán veje, Béli Pál segésvári főispán azok, kik viaskodnak a sepsiszentgyörgyi bársonyszék körül. A vármegyeének azonban egyik főispán jelölt sem tetszik. Egyiknek a személyét sem tartják elég garanciának arra nézve, hogy a vármegye békéjét biztosíthassa. Mindenkinek meg van a maga klike, sőt a főbűnök is meg van, hogy ezenkívül mind a kettő megyebeli ember. A háromszékieknek pedig elég okuk van arra, hogy ne öhajtsanak megyebeli embert főispánjuknak. Ennélfogva a két jelölt egyikét sem látnák szívesen a főispáni széken. Székely, se Béli nem találna meglehetősen, ha kineveznék. Hanem inkább azt óhajtják az egész Háromszékben, hogy egy olyan embert küldjön le a miniszterelnök, kit a megyében nem ismernek és ki szintén nem ismeri a megyét. Ez az ember talán, kinek semmi érdekeltsege nem lesz, rendet fog teremteni abban az eszeveszett vármegyében, hol a különféle, kisebb nagyobb basáskodások és visszaélések napirenden vannak.

— Az ünnepek hatása. Gróf Tisza István tudvalevőleg Beszterce-Naszódvármegye főispánjánál, gróf Bethlen Pálnál töltötte a karácsonyi ünnepeket. A hivatalos oránomok siettek megnyugtanni az eziránt csöppet sem érdeklődő közvéleményt, jelezvén, hogy Tisza István e pár szent nap alatt politikaválegál talán nem foglalkozik. Ésime, ez a hírük is ép megerősítést nyer, miként a többi mind. A király már ki is nevezte gróf Bethlen Pált, eddigi állásában való meghagyása mellett, Szolnok-Doboka-vármegye főispánjává is, méltóképpen megakarván őt jutalmazni azért, hogy hiv miniszterelnöknek, rokoni és házigazdai minőségében, oly békés karácsonyi ünnepeket biztosított. A kinevezés a „Budapesti Közlöny” tegnapi számában jelent meg.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Express tudósítás. —

Budapest, dec. 30.

Az ember úgy mutatja meg, hogy tetszik-e neki valami vagy nem, a hogy tudja. A Szederkényi tizenhárom vértanuja legfőbb csak obstruál, de ehhez el is kell neki jönnie a Házba. A Tisza díszes testőrségé-

lított a szegény nyomorék gyermeket a halálos veszedelemből: ha apja el nem viszi, úgy most két kis koporsót vinnének a kálódi csöndes temetőbe.

Szomorú, sivár napok köszöntöttek be a Kálozdy-kastélyba. Gyász, kétségbeesés hangja verte fel időnként a halotti csöndet. Kálozdy né az egykor híres szép asszonyt, egy megrálozottnak, mintha egy rom lett volna. Naposztat elült egy helyben mozdulatlanul s nézte a kis Pistika játékszereit, az Glomkatonákat, melyek portól lepetten heverték egy asztalkán. Még a kis törött lába huszár is köztűtt volt; úgy látszik visszatették szegénykét újra az ezredbe.

Kálozdy fájdalma is leirhatatlan volt; némán járt-kelt az emberek között, nejevel alig váltott egy-két szót; csak akkor derült föl arcán egy sugár, mikor a fővárosból levelet hozott a posta. Az igazgató értesítette, hogy a gyermek szépen halad a javulás útján, már néha lábra is áll s mire az első tavaszi madárral megeseendő a kálódi erdőben, Palikát haza lehet szállítani; úgy fog az szaladni az erdő lombos fái közt, mint a mókus.

Március elején már tavaszodni kezdett; édes enyhe szellők sohajtoztak a galylek közt; a kis falucska a Kálozdy kastélyal úgy tűnt fel a lankás hegyoldalon, mintha egy napkeleti tündérváros ragyogott volna a tavaszi fényben.

Minden előtörő fűszál, minden sarjadó falevél bódító illatot lehel. A nap aranyos arca mosolyogva tűnt elő a kék bársony

nek könnyebb a dolga s azzal, hogy nem kibicel az Ugron Gábor meg Szluha István beszédeinek, illő módon dokumentálja, mennyire nem tetszik neki az ügyek illetén menete s egyben ki is aluszsza magát.

Csak az a baj, hogy tulságos módon iparkodik kifejezésre jutatni a visszatetszést. Ugy, hogy reggelenként kétségbeesett hajszá folyik annyi ember után, hogy az elnök megnyithassa az ülést. S a tanácskozáskor felett ott lóg állandóan a határozathozatal Damokles-kardja. Mihelyest szavazni kell, kiderül, hogy nincsenek százan. S ebből nagy bajok történnek.

Ma reggel oly kevesen voltak, hogy Perczel Dezső nagy kedvetlenül még a folyosón megkereste az obstrukció-maradékot, ne okozdék s hitelesítse a jegyzőkönyvet hozzászólás nélkül. Olyan megindítónak kért, hogy a jószívű Bartha Miklós biztatta is a többi:

— Hát jól van! Ma engedjük a dolgot.

Igy is lett volna, ha Csávolszky Lajos nem olyan kemény legény, mint a milyen.

— Nem engedek semmit!

Igy történt azután, hogy hozzászóltak a jegyzőkönyvhöz. Hogy ezuttal fiaszkót vallottak, arról nem tehet Csávolszky Lajos...

A Ház különben teljesen üres. A karzatok szintén. Csak Tisza István örökdi az ülés eleje óta a helyén. Ugy látszik, készűl valamine.

Az el nem sült rakéta.

Háromnegyed tizenegy óra felé nyitotta meg Perczel Dezső elnök az ülést. Hertelendy László olvasta a tegnapi ülés jegyzőkönyvét, melyhez Kaas Ivor báró szólt hozzá.

— Nincsen benne — kifogásolta, hogy a szünet után mikor nyitották meg az ülést. Indítványozza, hogy vegyék be.

— Ezt az indítványt — örvendett Perczel Dezső — már egyszer elvetette a Ház (valamikor Lengyel tette) s így nem lehet többet vele előállani. Miután pedig így kifogás nincs a jegyzőkönyv ellen, azt hitelesítettnek jelentem ki.

Persze, nagy vídamság támadt azon, hogy imilyen felültek Szederkényiek. A veszedelem elmúlva, a kormánypart sietett ki a folyosóra.

Ezután Berzeviczy Albert kultusz-miniszter a tanítói s tanári nyugdíj és gyámsági kimutatásait terjesztette elő. Nyegre László pedig a gazdasági bizottság jelentését arról a kérelemről, amivel Konkoly-Thege Miklós élt. Konkoly tudvalevőleg a Kuria határozatából lett képviselő nemrégiben s most kéri a képviselőháztól azt a tiszteletdíjat, amit a volt ellenfele már felvett, de amely így neki járt volna ki. A Ház napirendre fogja tűzni a jelentést.

takaró alól. Az örök természet ragyogó pompával indult előre a fejlődés, az ébredés útján.

Csak Kálozdy né maradt kétségbeesett szomorú állapotban. Az ébredő tavasz mintha még fokozta volna fájdalmát. Néha oly lázas, kitörő zokogás fogta el, hogy környezete a legrosszabbtól tartott; majd ismét dermesztő némaságba merült, mi első lépés az örültség felé.

Mióta Palikát az intézetbe vitték, soha még kérdést sem tett felőle, mintha nem is lett volna a világon, mintha nem is az ő gyermeke lett volna; az elhalt Pistikát azonban folytonosan emlegette.

A fakadó tavasszal március első napjaiban azonban különös változáson ment keresztül. Egyszer csak azt látták, hogy a Palika arcképe előkerült valamelyik asztalfiókból s azt napestig gyöngöden simogatta s láthatólag gyönyörködött benne. Egyik napon Palika ócska ruháit szedte elő a szekrényből s azokat tisztogatni s rendbe hozni kezdte; majd megint szép rendben visszahelyezte őket a szekrénybe. Férjével ritkán találkozván, — az öreg dadával kezdett Palikáról beszélgetést, sőt nem egyszer fakadt sírásra, midőn a dada a gyógyuló gyermeket emlegette.

A husvéti ünnepek közeledtek már nem birt magán uralkodni; lázas idegességgel járt-kelt egész nap a szobákban; rendezett, takarított s a kis Pistika egykori játszószobáját teljesen átalakította; a cselédség előtt folytonosan Palikát emlegette s sza-

Rei Sándor

férfi ruhakereskedőnél

a tanácsháza alatt

Iskola Alapítvány – Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală – BCU Cluj-Napoca

2466-115

1 férfi öltöny 4 frttól
1 fiúöltöny 1 frt 50 krtól.
1 férfi nadrág 1 frttól kezdve
kapható csakis a Tanácsháza alatt.

